

แบบตอบรับการเสวนา

เรื่อง “ไทยจะเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร (ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) ได้อย่างไร”

วันพฤหัสบดีที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

เวลา 08.30 - 15.30 น.

ณ ห้องรวงข้าว ชั้น 2 อาคารวชิรานุสรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

*****

ชื่อ - สกุล (นาย /นาง/นางสาว) .....

ตำแหน่ง .....

ที่อยู่ /สถานที่ทำงาน
.....
.....
.....

โทรศัพท์..... โทรสาร..... มือถือ.....

E-mail .....

มีความประสงค์

..... ร่วมฟังการเสวนา

..... ชัดข้อง

สอบถามเพิ่มเติม โทร 02 940 6578 โปรดส่งแบบตอบรับมาที่ โทรสาร 02 940 6579

E-mail : nhc12th@gmail.com ภายในวันพุธที่ 27 มิถุนายน 2561 ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

*****

กำหนดการการเสวนาเรื่อง
“ไทยจะเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร (ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) ได้อย่างไร”

วันพฤหัสบดีที่ 5 กรกฎาคม 2561

เวลา 08.00 - 15.30 น.

ณ ห้องรวงข้าว ชั้น 2 อาคารวชิรานุสรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

.....

- 08.00 – 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 – 09.30 น. พิธีเปิดการเสวนา
- ประธาน : **นายลักษณ์ วจนานวัช**
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กล่าวรายงาน : **นายอนันต์ ตาโลดม**
นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย
- 09.30 – 10.15 น. การบรรยาย “ภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี”
โดย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน
- 10.15 – 10.30 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.30 – 11.15 น. การบรรยาย “การเป็นมหาอำนาจทางการเกษตรกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี”
โดย **ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร**
นักวิชาการเกียรติคุณ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
- 11.15 – 12.00 น. การบรรยาย “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการเกษตร”
โดย **นายพิบูลย์ เจียมอนุกุลกิจ** นักวิชาการอิสระ
- 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 15.00 น. เสวนาเรื่อง “ไทยจะเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร (ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) ได้อย่างไร”
ผู้ดำเนินการเสวนา : **นายอนันต์ ตาโลดม** นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย
ผู้ร่วมเสวนา
- เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน
  - ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน
  - ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน
  - นายสุกรรณ์ สังข์วรรณะ เกษตรกรมืออาชีพ
- 15.00 – 15.30 น. นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย กล่าวปิดการเสวนา

<.....>

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการเกษตร

1. หลักการและเหตุผล

สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย ในฐานะองค์กรทางวิชาการเกษตรที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลพี่น้องเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จำนวนกว่าร้อยละ 60 ของประชากรทั้งประเทศ หรือไม่น้อยกว่า 35 ล้านคน นโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานใด ๆ ของรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพี่น้องเกษตรกร และวงการเกษตร สมาคมฯ จะนำมาวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบคอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้อง ถ้าพบว่าสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อวงการเกษตรและพี่น้องเกษตรกร สมาคมฯ จะให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน แต่ถ้าเรื่องใดที่อาจเป็นอุปสรรคและไม่เป็นธรรมกับพี่น้องเกษตรกร ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในวงการเกษตร สมาคมฯ จะเสนอแนะแนวทางแก้ไขในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณา

สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย ได้พิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับที่ผ่าน ครม. เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561) แล้ว มีความเห็นที่เป็นข้อเสนอต่อรัฐบาล เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่พี่น้องเกษตรกร และประชาชน เพื่อให้ตรงกับเป้าหมายของรัฐบาล และ คสช. ในการ “คืนความสุขให้แก่ประชาชน” เนื่องจากยุทธศาสตร์ดังกล่าว จะมีผลผูกพันต่อการดำเนินนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่เป็นนโยบายสาธารณะในอีก 20 ปีข้างหน้า

ความเห็นที่จะได้นำเสนอนี้ บางประเด็นแม้จะเป็นความเห็นต่าง แต่ก็มีใช่เป็นความขัดแย้ง แต่ถือเป็นการตรวจสอบปรับปรุงเพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติมีความสมบูรณ์มากขึ้น ที่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชน ถือเป็นการมีส่วนร่วมในผลงานของรัฐบาล ทั้งนี้ สมาคมฯ ได้พิจารณายุทธศาสตร์ชาติในขอบเขตของภาคการเกษตร และมีความเห็นในหลักการ 4 ประเด็น ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ได้ยกร่างขึ้นนี้ จะมีผลผูกพันเป็นกฎหมาย ที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 (ฉบับปราบโกง) มาตรา 65 ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ จะต้องดำเนินการในแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ จึงถือว่ามีผลสำคัญ และควรต้องพิจารณาจัดทำด้วยความรอบคอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และเกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่ม ดังนั้น สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย ได้ตรวจสอบจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ในการวางแผนกลยุทธ์ และการวิเคราะห์นโยบาย พบว่าร่างยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับเดือนพฤษภาคม 2561 ยังมีจุดอ่อน และเห็นสมควรได้มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อความผาสุกของประชาชนที่จะเป็นจริงได้ในอนาคต ตามคำขวัญที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับร่าง ที่ผ่าน ครม. เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561) ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรจะปรากฏในประเด็นที่จะลำดับความสำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งได้ตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นการร่างยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการสร้างถ้อยคำ และโวหารอาทิ เกษตรอัจฉริยะ เกษตรอัตลักษณ์ เกษตรดิจิทัล เป็นต้น

โวหารและถ้อยคำเหล่านี้ มิได้บ่งบอกถึงแนวทาง หรือวิธีปฏิบัติที่หน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบ ต้องนำไปปฏิบัติ ไม่ชัดเจนว่าจะปฏิบัติอย่างไร ทำด้วยวิธีใด ใช้เวลาปฏิบัติงานเท่าใด ใครจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากยุทธศาสตร์ และได้รับมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นเหตุผลสำคัญที่จะต้องใช้ในการกำกับการใช้งบประมาณแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากไม่มีความชัดเจนเกรงว่าจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นการสูญเปล่าในทรัพยากรแผ่นดิน ที่ถือเป็นการบั่นทอนการพัฒนาประเทศ

1.3 การตรวจสอบเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งที่เป็นเป้าหมายภาพรวม และเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน พบว่า เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ไม่ระบุเชิงปริมาณ ซึ่งไม่สอดคล้องในหลักการจัดทำเป้าหมาย ทั้งนี้ เป้าหมายถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ซึ่งความหมายของเป้าหมายคือ การบรรลุนโยบายในเชิงปริมาณ หากปราศจากการกำกับเชิงปริมาณในเป้าหมายแล้ว ย่อมจะเกิดผลกระทบต่อการตัดสินใจในการดำเนินยุทธศาสตร์ว่า ควรจะดำเนินการในปริมาณเท่าใด และจะสัมพันธ์กับการใช้งบประมาณแผ่นดินที่สมเหตุผล รวมทั้งสามารถประเมินผลของการดำเนินยุทธศาสตร์ได้ด้วย ดังนั้นจึงควรกำหนดเป้าหมายที่กำกับด้วยเชิงปริมาณ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของการบรรลุเป้าหมายอย่างสมเหตุผล เพื่อลดความสูญเสียจากการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ

1.4 ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ควรต้องคำนึงถึงสอดคล้อง และเกื้อกูลกันในการปฏิบัติ และยังคงคำนึงถึงสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ด้วย นับจากมาตรา 25 26 27 40 และ 73 หากการร่างยุทธศาสตร์ชาติขาดความระมัดระวังในประเด็นสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ย่อมจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชาชนในสังคม และเกิดความไม่เป็นธรรมให้แก่กลุ่มประชาชนในสังคม และที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์ชาติมีความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 และจะกลายเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่เดินหน้าต่อไปไม่ได้

2. ประเด็นเป้าหมายยุทธศาสตร์

ประเด็นพิจารณา คือ ต้องการเห็นประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า เป็นอย่างไร และมีความเป็นไปได้ภายใต้สภาวะแวดล้อม และข้อจำกัดในทรัพยากรแผ่นดินที่มีอยู่จะสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จึงจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายที่กำกับด้วยเชิงปริมาณ และในภาคการเกษตรควรกำหนดเป้าหมายให้แก่เกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ที่จะสอดคล้องกับการพัฒนาที่จะทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และวัดผลได้

2.1 เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มี 2 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 2 ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ไม่ได้กำหนดเชิงปริมาณ แต่ได้กำหนดไว้ที่ตัวชี้วัด หากตรวจสอบแล้วพบว่า เป้าหมายกับตัวชี้วัดมิได้สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของกลุ่มประชาชนระหว่างสาขาอาชีพ จึงควรเพิ่มเติม ดังนี้

- ควบคุมอัตราเงินเฟ้อไม่ให้เพิ่มเกินร้อยละ 1 ต่อปี

- รักษามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรรม GDP เกษตร มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของเกษตรกรไทยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี
- มูลค่าการส่งออกมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8 ต่อปี

2.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มี 5 เป้าหมาย และ 5 ตัวชี้วัด ซึ่งทั้งเป้าหมาย และตัวชี้วัดนอกจากจะไม่กำหนดเชิงปริมาณแล้ว ทั้งเป้าหมาย และตัวชี้วัดก็ได้มีความสัมพันธ์กัน

เป้าหมายที่ 1 ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข หากถามประชาชนต้องการอะไร คำตอบที่จะไม่ถูกประชาชนปฏิเสธ คือ การมีรายได้เพิ่ม มีงานทำ มีความสามารถในการจับจ่ายใช้สอย เพราะมีรายได้เพิ่ม ความสุขคงมิได้เกิดจากดัชนีความสุขของประชากรไทยอยู่ใน 10 ลำดับแรกของโลก

เป้าหมายที่ 2 บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติทุกระดับ โดยมีตัวชี้วัดที่ศักยภาพตำรวจไทยในระดับสากลอยู่ใน 20 ลำดับแรกของโลก นี่ก็คงไม่ใช่ บ้านเมืองมีความมั่นคง ต้องปราศจากโจรผู้ร้าย ปล้นชิงทรัพย์ การก่อการร้าย ประเด็นนี้จึงอยู่ที่หากเศรษฐกิจดี ผู้คนมีงานทำ มีรายได้ โจรผู้ร้ายจะลดลง จึงควรต้องวัดที่ระดับการมีงานทำของประชากร หรือวัดที่อัตราการว่างงาน

2.3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี 4 เป้าหมาย 4 ตัวชี้วัด แต่ขาดเป้าหมายที่เป็นสาระสำคัญในการดำรงชีพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ จึงควรเพิ่มเติมเป้าหมายการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้ได้พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นเป็น 60 ล้านไร่ในอีก 20 ปีข้างหน้า ซึ่งจะเป็นพื้นที่ชลประทานที่มีศักยภาพในการเพาะปลูกทั้งฤดูฝน และฤดูแล้ง

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

จะเกี่ยวข้องกับเป้าหมายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวของการส่งออก

การเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร ควรพิจารณาโครงสร้างพื้นฐานและความเป็นไปได้ในกระบวนการผลิตอย่างครบวงจร กล่าวคือ ต้องผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับกิจกรรมเกษตรนั้น ๆ โดย Agri Map จะเป็นเครื่องมือบอกได้ว่าพื้นที่ใดเหมาะสมสำหรับกิจกรรมทางการเกษตรนั้น ๆ ต้องมีระบบชลประทานที่สามารถจะจัดสรรน้ำให้ได้ตามความต้องการของเกษตรกรอย่างเหมาะสม ในกิจกรรมเกษตรที่เกษตรกรดำเนินการ ต้องมีระบบการขนส่ง (Logistic) ที่เอื้ออำนวยให้นำผลผลิตของเกษตรกรสู่ตลาดได้อย่างรวดเร็ว พร้อมกับสามารถรักษาคุณภาพผลผลิตได้จนถึงผู้บริโภค

เกษตรกรมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกรูปแบบการผลิต หรือเลือกกิจกรรมการเกษตรตามที่ต้องการ และการผลิตนั้นต้องมีประสิทธิภาพ คือ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการผลิต และการตลาดซึ่งเป็นที่ยอมรับของสากล ทั้งรูปลักษณ์ รสชาติ และความปลอดภัย ต้นทุนการผลิตต้องไม่สูงเกินไป ต้องสามารถแข่งขันได้

นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน และเชื่อมไปสู่เวทีการค้าของอาเซียน ตลอดจนเวทีการค้าโลก ด้วยกระบวนการผลิต การแปรรูปในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตผลการเกษตร ด้วยกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดผู้ซื้อ หรือทำการผลิตตามคำสั่งซื้อ ที่เป็นสินค้าเกษตรขั้นปฐม สินค้าเกษตรแปรรูป ตลอดจนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อขยายฐานการส่งออก และรายได้ของเกษตรกรไทย รวมทั้งให้ความสนใจโรงงานแปรรูปผลิตผลการเกษตร เพื่อสนับสนุนให้ใช้สินค้าเกษตรไทยเป็น

วัตถุประสงค์ และเพื่อให้เกิดเสถียรภาพในด้านความสมดุลของการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตรที่จะส่งผลเชื่อมโยง ต่อเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร และรายได้ของเกษตรกร ประเทศไทยจำเป็นต้องวางแผนจัดการผลิตสินค้า เกษตร ที่เชื่อมโยงกับการตลาดทั้งของไทย และประเทศเพื่อนบ้าน บริหารให้เกิดความสมดุล ที่จะทำให้เกิด ประโยชน์สูงสุดให้ประชาชนในภูมิภาคทั้งประชาชนคนไทย และเพื่อนบ้าน อันจะเป็นที่ยอมรับของประเทศภาคี ในภูมิภาค และเป็นที่มาของมหาอำนาจทางการเกษตรได้อย่างแท้จริง

สำหรับ รูปแบบการเกษตรที่ระบุในร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จะดำเนินการส่งเสริมเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ที่เป็นจุดเด่นอันน่าสนใจ ของแต่ละท้องถิ่น และทำการประชาสัมพันธ์ในจุดเด่นที่น่าสนใจให้ผู้คนที่ทั้งในประเทศ และต่างประเทศได้รู้จัก เพื่อเชื่อมโยงมาสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่มีเรื่องราวอันเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ และเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น ที่จะนำมาสู่ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรที่ผลิตในแต่ละท้องถิ่นที่มีเรื่องราวจุดเด่นที่น่าสนใจเป็นอัตลักษณ์ และ เชื่อมโยงมาสู่การจดทะเบียนในเรื่องสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographic Indication : GI) ที่จะเป็ผลประโยชน์ ให้แก่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ ที่เกิดจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าที่ผลิตในพื้นที่นั้นๆ

ผลประโยชน์จะเกิดขึ้นให้แก่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่น้อยน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนในโลกได้รับทราบ การทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวจุดเด่นที่น่าสนใจ จะสามารถ เข้าถึงชาวโลกได้มากน้อยเพียงใด จะเป็นการท้าทายความสามารถภาครัฐที่จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ให้แก่ เกษตรกร และเราพบความจริงที่ว่าสินค้า GI ที่จดทะเบียนมีอยู่ 87 รายการ แต่ละรายการเป็นที่นิยมของชาวโลก ไม่เท่ากัน ประโยชน์ที่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ได้รับก็ไม่เท่ากัน เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ราคาสูงกว่า ข้าวหอมทองสกลทวาปี ทั้งๆที่เป็นสินค้า GI เช่นเดียวกัน

เกษตรปลอดภัย แม้ว่าตลาดผู้บริโภคในหลายประเทศจะนิยมสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน นับจากสินค้าเกษตรปลอดภัย ไปจนถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์ แต่ใช้ว่าคุณภาพมาตรฐานของแต่ละตลาดจะมีความ ต้องการเหมือนกัน และยังพบความจริงว่า ประเทศพัฒนาที่ประชาชนมีอำนาจซื้อสูงจะนิยมบริโภคอาหาร และสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานสูง ส่วนตลาดที่ผู้บริโภคมีกำลังการซื้อปานกลาง หรือต่ำ จะมีความต้องการ คุณภาพมาตรฐานที่ลดหลั่นลงมา ที่สอดคล้องกับราคาในแต่ละระดับคุณภาพ แต่มาตรฐานสินค้าเกษตรแม้จะอยู่ ในคุณภาพมาตรฐานระดับเดียวกัน ก็มีความหลากหลาย ที่ตลาดผู้บริโภคจะมีการเรียกร้องที่แตกต่างกัน ในประเด็นนี้ภาครัฐต้องศึกษาข้อมูลให้เกิดความชัดเจน เพื่อส่งสัญญาณการผลิตให้แก่เกษตรกรในแต่ละพื้นที่ทำ การผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดในลักษณะการจับคู่ (Matching)

ดังนั้นการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรจำเป็นต้องเปิดกว้างรองรับทุกโอกาสทางการตลาด ในการ ผลักดันเข้าสู่การเป็นมหาอำนาจทางการเกษตร จึงควรส่งเสริมดูแลเกษตรกรทำการผลิตทั้งสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) และสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) และเชื่อมโยงไปสู่การใช้ปัจจัยการผลิตระหว่างสารเคมีเกษตร กับสารอินทรีย์ ที่ต้องเปิดกว้างให้เกษตรกรได้เลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตที่จะทำการผลิตสินค้าเกษตรได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ในแต่ละระดับคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเกษตรที่จะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติ

ที่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 โดยภาครัฐจะมีหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรเลือกใช้เทคโนโลยีการผลิต หรือกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรอย่างชาญฉลาด และจะไม่เกิดปัญหาพิษภัยของสารเคมีเกษตร ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณภาพชีวิตของประชาชน

เกษตรกรอัจฉริยะ Smart Farmer ในอนาคต 20 ปีข้างหน้า เกษตรกรไทยจะมีความสามารถทำการผลิตสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งชนิดคุณภาพมาตรฐาน ปริมาณที่ตลาดต้องการ และสามารถส่งมอบสินค้าในช่วงเวลาที่ตกลงกัน รวมทั้งมีความสามารถเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ราคาที่เกิดความเป็นธรรมเหมาะสม อันเป็นหลักประกันที่เกษตรกรจะมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้น หรือมีกำไร ที่จะทำให้เกิดเสถียรภาพรายได้ของเกษตรกรอย่างยั่งยืน นั่นคือเกษตรกรมีความสามารถผลิตตาม คำสั่งซื้อ ดังนั้นภาครัฐจะต้องดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรทำการผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ที่มีศักยภาพตามการจำแนกบนแผนที่การเกษตร (Agri Map) ที่เป็นการผลิตในระบบเขตเกษตรเศรษฐกิจ (โซนนิ่ง) มาใช้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกร โดยดำเนินการสนับสนุนทางเลือกของเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสม

การจัดโซนนิ่งที่กล่าวถึงนี้จะนำไปตามธรรมชาติที่ต่างฝ่ายยอมรับได้ตามหลักของเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และไม่เป็นการบังคับ โดยเน้นการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด และตรงกับศักยภาพของพื้นที่ และเพื่อให้เกิดหลักประกันของรายได้ และราคาที่สูงใจเกษตรกร โดยจะดำเนินการประสานตลาดผู้รับซื้อได้เจรจาตกลงกับเกษตรกรที่จะบริหารเป็นรายพื้นที่ขนาดใหญ่ เช่น ฟุ้งเจ้าพระยา 12 ล้านไร่ ฟุ้งกุลาร้องไห้ 2.1 ล้านไร่ ฟุ้งสมุทร 1.8 ล้านไร่ ฟุ้งมหาวิห 6 แสนไร่ ฯลฯ ให้เกษตรกรจะได้ผลิตตามคำสั่งซื้อ

ในส่วนการสร้างอำนาจการต่อรองราคาจะสนับสนุนการรวมกลุ่มในรูปแบบสถาบันเกษตรกร โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรจะสร้างความเข้มแข็งให้เป็นที่พึ่งทางการตลาดให้แก่เกษตรกรด้วยการสนับสนุนการลงทุนในปัจจุบันพื้นฐานการผลิต และการตลาด เช่น การสร้างไซโล ยุ้ง ฉาง ห้องเย็นสำหรับเก็บรักษาพืชผลการเกษตร เพื่อชะลอผลผลิตออกสู่ท้องตลาดพร้อมกันในฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มอำนาจการต่อรองที่จะไม่ทำให้ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ และเป็นที่มาให้เกษตรกรมีอำนาจการต่อรองราคาจำหน่ายได้เพิ่มสูงขึ้น โดยจะเน้นการบริหารจัดการไซโลให้สามารถเก็บผลผลิตการเกษตรได้หลากหลายชนิดตามสภาพความเหมาะสมของแต่ละท้องที่ และให้สามารถหมุนเวียนการใช้ประโยชน์ได้ทั้งปี รวมทั้งสนับสนุนให้มีอุปกรณ์ปรับปรุงเพิ่มคุณภาพผลผลิตมากขึ้นด้วย

เกษตรชีวภาพ ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ไม่มีความเข้าใจคำว่า “ชีวภาพ” ในแง่ของการเกษตร โดยระบุให้มีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม นำไปสู่การผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพให้กับประเทศ เน้นไปที่ สมุนไพร โดยจะส่งเสริมทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน ส่งเสริมปลูกพืชสมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจ เป็นการนำหลาย ๆ เรื่องมาปนกันภายใต้คำว่า “ชีวภาพ”

ชีวภาพ หมายถึง สิ่งมีชีวิต ในบริบทของการเกษตร เกษตรชีวภาพ น่าจะหมายถึงการนำสิ่งมีชีวิต ตั้งแต่จุลินทรีย์ ไปจนถึง สัตว์ และพืช มาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ซึ่งที่ผ่านมาจะเน้นไปในเรื่องของการนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแทนสารเคมี และการขยายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์

โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น การตัดต่อพันธุกรรม การโคลนนิ่ง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หรือการใช้ลายพิมพ์ DNA เกษตรชีวภาพจึงน่าจะเน้นไปในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรในอีก 20 ปี ข้างหน้า

เกษตรแปรรูป ระบุให้มีการปรับใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย รวมทั้งภูมิปัญญาในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมผลิตภัณฑ์พรีเมียมสู่ตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยการต่อยอด ผลงานจากสถาบันวิจัยสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการสร้างบรรจุภัณฑ์ อัจฉริยะ เพื่อป้องกันการปลอมปน ส่งเสริมการสร้างแบรนด์ ขยายช่องทางการตลาดด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ประเด็นในการต่อยอดผลงานวิจัยสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ ทางด้านการเกษตร ปัจจุบันมีการ ดำเนินงานอยู่แล้ว แต่ค่อนข้างน้อยและอยู่กระจัดกระจาย ยังไม่มีสถาบันวิจัยการแปรรูปทางการเกษตร เป็นการเฉพาะ เพื่อมุ่งในการนำผลงานวิจัยไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ การทำเกษตรแปรรูปจึงควรมีระบบในการ พัฒนาที่ชัดเจน เป็นขั้นตอน

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยสำคัญของคุณภาพชีวิตเกษตรกร และยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จะเกี่ยวข้องกับการมีน้ำในการทำ การเกษตรที่เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญ ภารกิจสำคัญจึงต้องบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ที่เป็นการบริหารลุ่มน้ำ ในระดับประเทศ ภูมิภาค และการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาทั้งน้ำท่วม และภัยแล้ง โดยต้องพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส ที่ลดความสูญเสียของประชาชนจากภัยพิบัติทั้ง 2 ด้าน ด้วยการก่อสร้างอ่างเก็บ น้ำ แก้มลิง ชุดลอกขยายคูคลอง สร้างประตูกักเก็บน้ำ สถานีสูบน้ำ ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพในการบริการประชาชน ก่อสร้างระบบคลอง และท่อส่งน้ำลงสู่แปลง เกษตรกร และจัดระบบชลประทานบังคับน้ำให้ไหลมาสู่แหล่งน้ำเพื่อการจัดเก็บ ที่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมใน ฤดูน้ำหลาก และมีน้ำต้นทุนสำรองไว้เพื่อจัดส่งให้เกษตรกรได้ใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้ง ที่จะเป็นการจัดหาแหล่ง น้ำให้เกษตรกรอย่างทั่วถึงในพื้นที่การเกษตร 151 ล้านไร่ โดยจะพัฒนาระบบการจัดสรรน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร ที่มีศักยภาพทั่วประเทศให้ได้ถึง 60 ล้านไร่ ซึ่งขณะนี้ดำเนินการได้เพียง 27 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 21 ของ พื้นที่การเกษตรทั้งประเทศ และส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชลประทานในฤดูฝน การพัฒนาระบบการจัดสรรน้ำ เพื่อให้ได้ พื้นที่รับน้ำทั่วประเทศ 60 ล้านไร่ในอนาคตอีก 20 ปี

สมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย จะนำประเด็นในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้ง 4 ประเด็นนี้ มาสู่เวที เสวนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ อันจะทำให้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีความเป็นไปได้ต่อการนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะได้นำเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารประเทศในอนาคต ได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และดำเนินการต่อไป